

מבחן עצמי לרמת ממשק וצריכת מזון

עופר קרול, החקלאית.

מעובד לפי Rhonda Franck, Dairy Herd Management, Sep. 1998.

■ מנת המזון

- (1) באיזה תדירות אתה בודק את תכולת החומר היבש בתחמיץ?
  - 1.1. אף פעם (1)
  - 2.1. פעם אחת לאחר הקציר (2)
  - 3.1. פעם בחודש (3)
  - 4.1. פעם בשבוע (5)
- (2) האם אתה בודק את אורך הסיב של הבליל?
  - 1.2. כן (5)
  - 2.2. לא (1)
- (3) האם הפרות בוררות מזונות מתוך הבליל?
  - 1.3. כן (1)
  - 2.3. לא (5)
- (4) איזה אחוז מהמנה נותר כשאריות?
  - 1.4. אין שאריות (1)
  - 2.4. 5-10% (5)
  - 3.4. יותר מ-10% (3)
- (5) מהו שיעור דופן־התא (NDF) ממזון גס בכלל המנה?
  - 1.5. פחות מ-21 (1)
  - 2.5. בין 21 ל-25 (5)
  - 3.5. יותר מ-25 (3)

● שאלה זאת לא רלוונטית למציאות הישראלית בגלל משטר ההזנה וסוג המזון הגס (תחמיץ חיטה). בעיני הרמות במזון הישראלי תהיינה: פחות מ-17%, בין 17% ל-19%, יותר מ-19%.

- (6) כמה שקתות יש ברפת לכל 100 פרות?
  - 1.6. 2 (1)
  - 2.6. 3 (3)
  - 3.6. 4 (5)

הערה: יותר שקתות יותר טוב, אבל בנוסף, רצוי להגיע למצב של כ-20 עד 25 ס"מ רץ שוקת לפרה.

מספר נקודות מרבי לנושא המנה: 30.

הפרה Muranda Oscar Lucinda ET, שהיא הפרה הרשומה בעלת התנובה הגבוהה ביותר בארה"ב, אוכלת מנה יומית של 35-40 ק"ג חומר יבש ומניבה תנובה שנתית של 30,184 ק"ג חלב. מרביתנו יודעים, שכאשר מגישים לפרות מנה נכונה ומאוזנת לצריכה חופשית, הפרה שתאכל יותר גם תייצר יותר. לכן, הממשק של בליל חופשי לצריכה מרבית הוא הממשק המומלץ, בייחוד שהטכנולוגיה היא זאת של בליל ומנה שלמה. צריכה מרבית תושג כאשר יתקיימו שני צידי המשוואה שהם, מנה נכונה ומאוזנת יחד עם ממשק אבוס נאות (כולל רביצה ומי שתיה).

לבחינה של המצב המשקי הרצוי מוצע שאלון המחולק לנושאים שונים – מבנים, מנות, ממשק יבשות, וממשק כללי. בכל נושא מספר שאלות ב-3 רמות. 5 נקודות לתשובה הנכונה ביותר לדעת עורכי השאלון, 3 נקודות למצב "סביר" ונקודה אחת למצב לא רצוי. סך מרבי של נקודות 100.

■ מבנים

- (1) מהו היחס בין מקום עמידת הפרות לגובה פני האבוס?
    - 1.1. גובה האבוס עד כ-10 ס"מ מעל גובה רגלי הפרות (5)
    - 2.1. האבוס גבוה מתשובה 1.1 (2)
  - (2) מהו שטח אבוס לפרה?
    - 1.2. פחות מ-30 ס"מ. (1)
    - 2.2. בין 30 ל-58 ס"מ. (3)
    - 3.2. יותר מ-58 ס"מ. (5)
  - (3) מבנה שטח הפנים של האבוס:
    - 1.3. בטון מחוספס (1)
    - 2.3. בטון חלק או קרמיקה (5)
    - 3.3. עץ (3)
- מספר נקודות מרבי למצב האבוס: 15.

- 4) כמה דברים מתוך הרשימה להלן שעניינה נוחות הפרות מתקיימות במשקך?
 1.4. ריפוד חול או כל מצע אחר נקי ויבש (5)
 2.4. רצפת בטון מחורצת (5)
 3.4. מרבץ גומי בתאי רביצה (5)
 4.4. אורות באקלים חם (5)
 5.4. צינור הפרות באקלים חם (5)
 מספר נקודות מרבי לנושאי ממשק: 40.

סה"כ 100 נקודות אפשריות:
 תוצאה של 90-100 נקודות: A
 80 נקודות: B
 70 נקודות: C

בתוצאה של פחות מ-70 נקודות בחן את עצמך, התייעץ ופעל לשינוי. נוחות הפרה וצריכת מזון: מרבית של המנה המאוזנת זאת מטרת הממשק הראויה אשר אולי תביא גם לך פרות כמו Lucinda שהוזכרה למעלה.

שאלות שלא היו במאמר המקורי ונראה לי מן הראוי להוסיפן:

- שטח מחיה לפרה ברפת: פחות מ-8 מ"ר, בין 8 ל-14 מ"ר, בין 14 ל-18 מ"ר, יותר מ-18 מ"ר.
  - שטח מרבץ מורם מעל שטח החצר או נמוך ממנו.
  - הפרדה בין פרות לפי גיל (תחלובה ו/או מצב גופני).
  - הפרדה בין פרות עם עטין נגוע לבין פרות בריאות.
  - יחס חלבון פריק וחלבון שרידי במנה.
  - יחס אנרגיה לחלבון (או, האם המנה עודפת בחלבון).
- כפי שניתן לראות מהשאלון, החלק העוסק בהרכב המנה קטן מהחלק העוסק בנוחות הפרה ותנאי הממשק. אצלנו נוטים לפעמים לעסוק המון בפרטי פרטים של הרכב המנה, בפערי מחירים של 10 אגורות ליממה. כל אלה נושאים רציניים וחשובים, אבל תרומתם לעתים נפגעת והופכת חסרת משמעות כאשר תנאי הסביבה והממשק לא נשמרים.

הפריד

■ פרות יבשות ("במעבר")

- "אם ניתן להגביר את האכילה בתקופת "המעבר", משך התקופה של מאזן אנרגיה שלילי אחרי ההמלטה יהיה יותר קצר" (Mike Brouk. University of Missouri).
 1) האם מנת היבשות היא מנה שהוכנה במיוחד עבורן?
 1.1. כן (5)
 2.1. לא (1)
 2) האם יש הפרדה ביבשות בין הקרובות לאלה הרחוקות מההמלטה?
 1.2. כן (5)
 2.2. לא (1)
 3) מהי ריכוזיות האנרגיה נטו במנת "ההכנה"?
 1.3. פחות מ-1.5 מגה קלוריות (3)
 2.3. בין 1.5 ל-1.6 מגה קלוריות (5)
 3.3. יותר מ-1.6 מגה קלוריות (1)
 מספר נקודות מרבי לנושא "הפרה ביובש ובמעבר": 15.

■ ממשק:

- משון ללא עבשים, טרי ונקי יום יום, יחד עם נוחות מרבית של הפרה יבטיחו ניצול מכסימלי של המזון והפרה.
 1) כמה פעמים ביממה אתה מאביס את הפרות?
 1.1. פעם אחת (1)
 2.1. פעמיים (3)
 3.1. שלוש פעמים ואף יותר מזה (5)
 2) כמה פעמים ביממה אתה מקרב את המזון?
 1.2. פעם אחת (1)
 2.2. 2-3 פעמים (3)
 3.2. לפחות 4 פעמים (5)
 3) כמה שעות אור (טבעי ו/או חשמל) יש לפרות?
 1.3. 8 שעות (1)
 2.3. 14 שעות (3)
 3.3. 18 שעות (5)
 הערה: אור חשמל רצוי: מנורות ניאון.